

helen

En tidning för Helsingfors Energis kunder

02
2014

helen.fi

SAML GLÄDJE

Laura Honkasalo njuter
av att leva sparsamt **14**

Solpanelernas
FÖRLOVADE
land **8**

VÄRMA MATEN
i mikron eller
på spisen? **17**

FJÄRRKYLA
är en miljögärning
18

Val i vardagen

EFTER EN HÄNDELSERIK arbetsdag tar jag närtåget hem. Redan i hallen möts jag av ett skokaos och en hög ytterkläder som lämnats bredvid (alltså inte på) klädhängaren. Jag fortsätter till köket där det ser ut som det brukar med kvarlämnad mellanmålsdisk på bordet. Hemma väntar också tre hungriga barn, som förutom mat också behöver skjutas till sina fritidsaktiviteter.

De goda stunderna i livet finns i helt vanliga dagar. Även den grå vardagen har sina skiftningar och ser inte lika ut för alla. För en del består vardagen av studier, för andra av jobb eller kanske pensionsdagar. Min egen vardag är meningsfull, trots ett visst mått av jäkt och oordning.

När vardagen rullar på hinner jag inte alltid tänka särskilt djupt på mina val. Ibland är det viktigare att snabbt få maten på bordet än att tänka på om den är ekologisk. Jag uppskattar om köpmannen i min närbutik har förstått att tänka på den saken för min räkning. Mina egna val styrs – inom rimliga ramar – av tjänstens eller varans klimatavtryck. Det är bra att stanna upp och tänka på klimat- och miljöpåverkan när man har möjlighet till det.

Vi här på Helsingfors Energi vill vara en del av våra kunders vardag genom att ta hand om miljön genom våra egna val. Redan nu producerar vi el och värme för hushållen med världens effektivaste kraftvärmeproduktion, men vi har ställt målet ännu högre. Vår framtid är koldioxidneutral.

Låt oss njuta av en god vardag!

Maiju Westergren
miljödirektör

MEERI UTTI

HELSINGFORS ENERGIS OCH HELEN ELNÄT AB:S KUNDTIDNING UTKOMMER FYRA GÅNGER PER ÅR. NÄSTA TIDNING UTKOMMER I SLUTET AV AUGUSTI.

Utgivare: Helsingfors Energi,
(Kampgränden 2, Helsingfors),
00090 HELEN
tfn 09 6171, helen.fi
Chefredaktör: Seija Uusitalo

Tidningen Helen adressändringar
Kundtjänst 010 802 802
asiakaslehdet@helen.fi

Redaktionsråd: Marja Einesalo,
Mari Eskelinen, Taru Hynynen,
Sanna Jääskeläinen, Jarmo
Karjalainen, Jouni Lehtinen, Marko
Riipinen, Tiina-Kaisa Saukkola

Repro: Aste Helsinki Oy
Tryckeri: PunaMusta 2014

Redaktion: Alma 360, producent Elisa
Helavuori, redaktör Kati Särkelä, re-
daktionssekreterare Tuula Kontiainen,
layout Mika Soikkeli (AD), Katri Sulin,
bildredaktör Minna Kurjenluoma

Omslagsbild: Kreetta Järvenpää
ISSN 1455-9528

441 619
Painotuote

8 SOLENS RIKE

Ett frontmannahus i Helsingfors utrustades med solpaneler. Enligt expertisen är Finlands svala och ljusa somrar idealiska med tanke på solenergi.

18 SVAL MILJÖGÄRNING

I flervåningshuset i Tölö ser fjärrkylan till att rumstemperaturen i lägenheterna är behaglig också när sommaren är som hetast. Spillvärmen tas tillvara och förädlas till fjärrvärme.

22 FÖRTROLLAD AV TRÄDGÅRDEN

Maarit Humaloja tillbringar mer tid i sin kolonistuga än i stads-lägenheten. Humaloja vistas i sin elvärmda stuga året om.

LÄS OCKSÅ I DETTA NUMMER

- 4 **AKTUELLT.** Gymnasieelever utvecklar energirådgivningen, snart kan man kolla sin egen energiförbrukning via mobilen. Varför är fjärrvärmen billigare på sommaren?
- 14 **OM GLÄDJEN I ATT SPARA.** Laura Honkasalo slutade köpa fredagsblusar och upptäckte glädjen i en mindre slösaktig livsstil.
- 17 **PANNAN VARM.** Värma maten på spisen eller i mikron? När lönar det sig att slå på ugnen?
- 24 **UPPVÄRMNINGSFORM JORDVÄRME.** Att byta uppvärmningsform kräver ingångsinvesteringar men kan ge besparingar.
- 25 **HELSINGFORS ENERGI SÄNKER FÖRSÄLJNINGSPRISET PÅ EL.** Priserna på produkterna Miljöpenniel och Vindkraft sjunker också.
- 26 **NYA VINDAR INOM STUGLIVET.** Elsäkerhet och trivsel.

FÖLJ OSS PÅ NÄTET

helen.fi

På vår förnyade webbplats kan du sköta dina energiärenden, hålla koll på din elförbrukning och få råd och information som just du är ute efter.

facebook.com/helsinginenergia

Följ oss och få aktuella energitips och information om vad som är på gång på ditt energibolag.

twitter: @Energianeuvoja

Tweets om brännande aktualiteter, energifrågornas framtid. Vi svarar också på frågor.

blogi.helen.fi

Bloggen följer Helsingfors Energis väg mot en kolneutral framtid.

instagram: @helsinginenergia

MARINA GALKIN-AALTO

Hur ska man engagera unga att intressera sig för energifrågor? Det funderar Juho Anttila, arrangörsrepresentant Markus Wikholm, Toivo Isoranta och Maija Koivistoinen.

Snart här – energiförbrukningen i mobilen

På sommaren lanserar Helsingfors Energi en mobiltjänst för uppföljning av energiförbrukningen. Nu kan du också hålla koll på din energiförbrukning via mobilen eller pekplattan. Läs mer på Helsingfors Energis webbplats **helen.fi** och i samband med lanseringen på Facebook **facebook.com/helsingfinenergi**.

Pelletseldningen startar i höst

I höst börjar Helsingfors Energi elda med träpellets i Sundholmens kraftverk. Bolaget har förberett sig för att ta i bruk den förnybara energiformen genom försökseldning hösten 2012, våren 2013 och våren 2014.

På basis av försöken verkar det vara möjligt att blanda in 5-7 procent träpellets i stenkålet utan större omändringar i kvarnar eller brännare. Se video från testmätningarna i samband med pelletseldningen på **helen.fi/hiili-neutraali** eller genom att läsa av QR-koden här invid.

GYMNASIEELEVER PÅ SAFARI

ANDRA VECKAN I JUNI deltar ett 40-tal helsingforsungdomar i ett läger där de får prova på att lösa samhällsproblem i praktiken. Projektet Safari som startade i fjol har till syfte att väcka gymnasieelevers intresse för att påverka samhället. Arrangör är forskningsverkstaden Avanto Helsinki, och Helsingfors Energi är en av projektets samarbetspartners.

"Klimatförändringen intresserar ungdomar. Varje år kommer tusentals ungdomar hit för att bekanta sig med vår verksamhet. Det skulle vara dumt av oss att inte fundera på hur vi ska tala med dem om energifrågor", säger miljöexperten **Pirjo Jantunen** som ansvarar för projektet Safari på Helsingfors Energi.

Under veckan funderar man bland annat på hur energirådgivningen skulle kunna förbättras ur ungdomarnas perspektiv. Hur kan man göra siffrorna konkreta, kan man använda videor, animationer eller spel för att presentera frågor som handlar om energisparande?

"Safari är ett unikt tillfälle för ungdomar att lära sig enormt mycket. Lägret ger säkert inspiration till studier, när ungdomarna konkret får se hur det går till i verkliga livet. Om jag gick i gymnasiet skulle jag utan vidare söka till lägret och be kompisarna hänga med", säger Jantunen uppmuntrande.

*Safari-lägret 9-13.6. Mer info **safari2014.fi**.*

BEKANT MED TERMEN: BIOMASSA

Med biomassa avses en förnybar naturresurs som till exempel används för att producera energi. Exempel på biomassa är växter samt träpellets som tillverkats av träd, när de används till annat än livsmedelsproduktion.

ENERGI FÖR HELSINGFORSDAGEN

Helsingfors Energi är med vid den stora konserten på Helsingforsdagen torsdagen den 12 juni. Vid konserten som arrangeras i Kajsaniemiparken kl. 15–22 uppträder finska toppband och -artister, bland annat Cheek, Jonna Tervomaa och Jukka Poika. Delta i Helsingfors Energis och Radio Aaltos tävling på radioaalto.fi. Ta en selfie och dela den i sociala medier med hashtaggen [#heidänenergiaa](https://twitter.com/heidänenergiaa). Under konserten kan du se din bild på screenen.

MÅNADENS FRÅGA

Varför kostar fjärrvärmen mindre på sommaren än på vintern?

Sommartid är fjärrvärmepriset bara hälften så högt som vintertid, eftersom fjärrvärmen är billigare att producera på sommaren. Vintertid behövs det mer värme och man använder också dyrare produktionsenheter vid produktionen. Sommartid producerar Helsingfors Energi värme genom kraftvärmeproduktion och förädlar spillvärme som samlats upp via fjärrkylasystemet till fjärrvärme. Eftersom produktionskostnaderna är lägre säljs energin billigare till kunderna.

På sommaren värmer solen bostäderna. För att undvika fuktproblem och för komfortens skull är det ändå befogat att ha värmen påkopplad.

Den genomsnittliga årskostnaden för fjärrvärme är lägre än många telefonräkningar. I en ny värmesnål lägenhet på 100 m² blir fjärrvärmekostnaden 20 euro per månad.

Frågan besvarades av direktör Marko Riipinen, Helsingfors Energi.

FÖRNYBAR ENERGI TILL ZACHRISBACKENS SKOLA

BIOOLJA TESTAS vid uppvärmningen av Zachrisbackens skolcentrum i Östersundom. Sedan årsskiftet har skolan också använt jordvärme och under vårens lopp installeras också solfångare på skolområdet.

Helsingfors Energi har som mål att produ-

cera minst 80 procent av skolans uppvärmningsenergi med förnybara energikällor. I fortsättningen produceras värmen med en hybridlösning som består av jordvärme, solfångare och en reservvärmecentral som kan eldas med bioolja.

MARINA GALKIN-AALTO

**14
DYGN**

Uppföljningen av fjärrvärmeförbrukningen sker numera genom fjärravläsning. I fortsättningen fakturerar Helsingfors Energi månatligen i efterskott för förbrukad energi. Från och med 1.8.2014 är betalningsvillkoret för fjärrvärmefakturer 14 dagar från att fakturan skickats.

Efter förändringen är förfallodagen alltid mitt i respektive månad beroende på när fakturan skickats ut. På grund av förändringen förfaller undantagsvis fakturorna för både juni och juli månads energiförbrukning till betalning i augusti.

KALENDERN

TO 12.6 KL. 15-22 HELSINGFORS DAGENS KONCERT

Fira Helsingforsdagen i Kajsaniemi-parken där det arrangeras en konsert med finländska toppartister. Delta också i Radio Aaltos och Helsingfors Energis tävling där god energi delas ut. #meidänenergiaa

CITYODLING PÅ HANAHOLMEN ÄNDA TILL HÖSTEN

Hanaholmen börjar grönska när cityodlingen erövrar området. Under sommaren kan du besöka platsen och beundra den gröna revolutionen: blommor och växter. Du kan tagga och följa bilder på sociala medier med hashtaggen #Hanassakasvaa.

8-10.8 FLOW FESTIVAL

I Söderviks kraftverksmiljö i Helsingfors ordnas varje år en musik- och stadskulturfestival som bjuder på en intressant mix av ny musik, konst och mat. Delta i läsar-tävlingen på baksidan och vinn biljetter till evenemanget.

Rengör ventilationsaggregatet

Om du har mekanisk ventilation i din bostad har du väl kommit ihåg att ställa den i sommarläge?

När frostnätterna är förbisa ventilationsaggregatets termostat ställas i sommarläge för att undvika onödig energiförbrukning. Om aggregatet har ett sommarspjäll ska också det ställas i sommarläge. För att luften i bostaden ska hållas ren borde man komma ihåg att byta luftfilter både på våren och på hösten när det igen är dags att ställa ventilationen i vinterläge.

I ett hus med självdragsventilation är det bra att öppna ventilerna till sommaren för att luftväxlingen säkert ska vara tillräcklig.

KATRI SULIN

#meidänHelsinki

Berätta med en bild hur ditt Helsingfors ser ut – Helsingfors Energi trycker upp de bästa bilderna på fördelningsskåpen i Helsingfors! Ta en bild av Helsingfors med mobil eller pekador, ladda upp bilden på Instagram inom augusti med hashtaggen #meidänHelsinki. Bilderna dyker upp på elskåpen under september. helen.fi/helsinki

Energibonus till Heteniityn koulu

För att utveckla miljöverksamheten i skolorna i Helsingfors delar Helsingfors Energi varje år ut uppmuntringspriset Energibonus, som är på 2 000 euro. I år gick priset till Heteniityn ala-aste, som gjort en fin ansökningsvideo och har elever som är starkt engagerade i miljöarbetet. Bland annat hade skolans elever skapat ett sorteringsspel för miljöfrågor.

THINKSTOCK

KÖP NY KYL ELLER FRYS FÖRST NÄR DET BEHÖVS

1. Det lönar sig inte att byta kylan eller frysen så länge den fungerar som den ska, med andra ord så länge den håller temperaturen, inte drar oskäligt mycket energi och bevarar maten väl. Om du misstänker att kylan eller frysen drar mer el än normalt kan du låna en förbrukningsmätare från Helsingfors Energi och kolla upp saken.

2. Kylens och frysens placering har betydelse för dess energiförbrukning. Det ska finnas tillräckligt med utrymme för luftcirkulation kring apparaten, vanligen 5–10 cm ovanför den. Om luften inte kan cirkulera tillräckligt kan energiförbrukningen i värsta fall tredubblas. Undvik också att öppna dörrarna i onödan, och ställ inte in varm mat i kylan eller frysen. Det är bra att frosta av och rengöra kylan och frysen ett par gånger om året. Baksidan borde dammsugas en gång om året. Om det är svårt i praktiken kan du dammsuga löst damm via ventilationsöppningen nere på framsidan.

3. När det är dags att köpa ny kyl eller frys är det energieffektivt att välja en apparat av rätt storlek (inte för stor men inte heller för liten). Vid valet är det bra att bland annat jämföra förvaringsfacken och hylldjupet och hyllornas reglerbarhet, för att man ska få en apparat som så bra som möjligt motsvarar behoven. Nya kylar kan ha ett separat köldfack för känsliga livsmedel eller ett färsfack för sallad och grönsaker. Automatisk avfrostning av frysen är energiekonomisk och underlättar skötseln. Temperaturvisning och larmsignaler är praktiska detaljer som gör det lättare att hålla koll på apparatens funktion.

Sakkunnig Sari Loukasmäki, Helsingfors Energi

KRAFT FRÅN SOLEN

För solpaneler är ett svalt och soligt klimat bäst.
När panelen blir varm producerar den inte el lika bra.

Solel är utsläppsfri och gratis energi.

Text Anna Kauhala | Bild Kirsi Tuura

Frontmannahuset från 1954 i ett småhusområde i norra Helsingfors ser på nära håll ut som en helt vanlig representant för sin tid, men när man tar några steg längre bort upptäcker man fyra solpaneler på takets sydsida. De producerar el för husets behov, i bästa fall hela 900 kilowattimmar per år. Ett genomsnittligt småhus utan elvärme förbrukar cirka 5 000 kilowattimmar per år.

Även om solenergi på grund av vår mörka vinter inte nödvändigtvis låter som det bästa tänkbara sättet att producera el, är den årliga solinstrålningen i södra Finland ungefär lika stor som i Tyskland. Finlands nordliga läge kompenseras av långa ljusa nätter och lägre temperaturer.

”Till skillnad från vad man kunde tro är det idealiska klimatet för solpaneler inte hett och soligt, utan svalt och soligt. När panelen blir varm producerar den inte el lika effektivt”, säger produktchef **Hanna Veräjänkorva** på Helsingfors Energi.

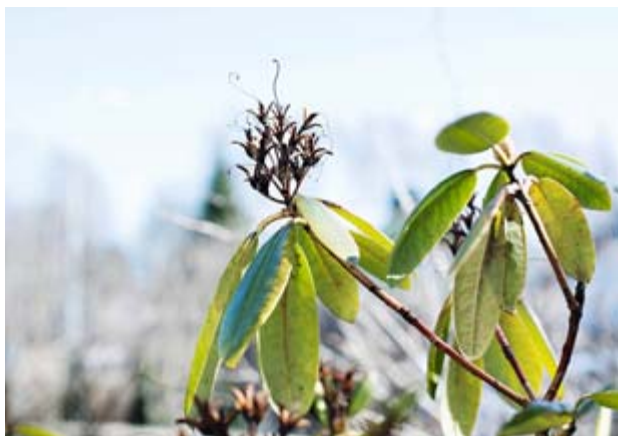
Solenergi är utsläppsfri och dessutom gratis, när panelerna väl är installerade. Panelernas livslängd är cirka 30 år, med andra ord lika lång som för ett genomsnittligt tak. Enligt Veräjänkorva är panelerna underhållsfria.

Det lönar sig att utnyttja solinstrålningen maximalt. Solel är en hållbar energiform som är överlägsen t.ex. vindkraft i ett viktigt avseende: solpaneler kan installeras på nästan vilket tak som helst eller i brist på bättre till och med på ett staket eller en vägg, beroende på kommunens byggbestämmelser, och de varken förfular landskapet eller ger upphov till buller.

Solel är en av de bästa energiproduktionsformerna, framtidens energi.

Eftersom solel inte uppstår utan sol, har man ingen nämnvärd nytta av panelerna mitt i vintern. November, december och januari är lågsäsong för solenergi, och snörika vintrar blir panelerna täckta av snö, vilket hindrar deras funktion också under vårvintern.

LAGOM LUTNING

Mellan solpanelerna och taket lämnas en luftspalt för att luften ska kunna cirkulera så att panelerna inte blir varma i onödan.

”För att producera optimalt ska panelerna placeras på takets sydsida. När de monteras plant mot taket nära takåsen samlas det inte snö bakom dem på vintern, säger Hanna Veräjänkörva.

Vanligen behövs det inte heller bygglov eller åtgärdstillstånd. I fråga om tillstånd kan olika kommuner ha olika regler, och därför lönar det sig att kontrollera vad som gäller i den egna kommunen.

Tillgången till solkraft och det enkla utnyttjandet ger möjlighet till småskalig produktion och solpanelssystem för enskilda hus, vilket Helsingfors Energi erbjuder sina kunder. Ändå går mycket solkraft till spillo hos oss.

”För ett tjugotal år sedan var Finland föregångare inom solenergi, men i dag är solelens andel av Finlands totala elproduktion tyvärr försvinnande liten. Ändå är solenergi en av de bästa energiproduktionsformerna, framtidens energi, som också har ett visst statusvärde. Solenergi förknippas med att man följer med sin tid”, sammanfattar Veräjänkörva.

MINDRE ELRÄKNING

De fyra solpanelerna på frontmannahusets tak är skinande nya, eftersom de installerades först i höstas. De har alltså inte ännu sett en hel vår eller en lång ljus sommar, när utbytet från solpanelerna är som störst hos oss.

”Jag ville ha ett solelssystem för att jag vill få ner elräkningen. Det här året utvisar hur det går med den saken”, säger husets ägare **Veikko Holmström**.

I det soliga vårvädret är det lätt att tro på panelernas kraft. De reflekterar den blå himlen, fångar upp solinstrålning och omvandlar den till elenergi. Men när vintern kommer och dagarna blir mörkare minskar utbytet från solpanelerna. I finländska förhållanden producerar de inte energi hela året.

ANSLUTNING AV SMÅSKALIG SOLKRAFTSPRODUKTION TILL NÄTET

1.

Det lönar sig att kontakta det egna nätbolaget för att försäkra sig om att anläggningen uppfyller de eltekniska säkerhetskrav som ställs för anslutning till nätet. Före ibruktagandet ska anläggningen anmälas till nätbolaget, som måste ge klartecken innan anläggningen kan anslutas till nätet. I Helsingforsområdet är det Helen Elnät Ab som är nätbolag.

2.

Förutom paneler behövs det också en kopplingsenhet som omvandlar likströmmen från solpanelen till växelström som kan matas till elnätet. Enheten innehåller skyddsanordningar som vid behov skiljer den småskaliga produktionsanläggningen från elnätet.

3.

Det lönar sig att dimensionera anläggningen för småskalig elproduktion efter elanvändningen i objektet. Överskottsproduktionen kan säljas. Helen Elnät Ab gör detta möjligt genom att mäta elen som matats in på elnätet med fjärravlästa timmätare.

**Sakkunnig: chefen för anslutningstjänster
Mikko Korhonen, Helen Elnät Ab**

Mer info från Energitorget
tfn 010 802 805, energiatori@helen.fi

Veikko Holmström hoppas att solpanelerna ska ge honom lägre elräkning.

Det bästa är en enhetlig takyta som vetter mot söder och inte skuggas av stora träd, skorstenar eller t.ex. grannens höga hus. Lite skugga gör ändå inte så mycket, på Holmströms gård står två stora björkar. De skuggar en aning, men solstrålarna når ändå panelerna tillräckligt bra.

Eftersom alla paneler är sammankopplade är det viktigt att varje panel får tillräckligt med sol. Om en av panelerna är i skuggan påverkar det hela systemets effekt.

”Skugga försämrar utbytet från systemet, och därför är det bättre att bygga ett mindre system i solen än ett system med större nominell effekt om det delvis hamnar i skuggan”, tipsar Veräjänkorva.

Det första steget mot att bli småskalig solelsproducent är att tillkalla experter. De bedömer om det lönar sig att installera ett solelssystem och vilken effekt som blir bäst. Helsingfors Energi erbjuder sina kunder ett solpanelspaket, där förutom paneler även ingår inverter (växelriktare), monteringsats, kablar och installation. Ett paket med fyra paneler kostar sammanlagt cirka 4 420 euro. Av detta berättigar högst 800 euro till hushållsavdrag.

SYSTEM EFTER ÄNDAMÅL

Panelerna i Veikko Holmströms system genererar likström ur solinstrålningen. Växelriktaren omvandlar likströmmen till växelström, som vanliga elapparater kan använda. Via växelriktaren kan man också se hur mycket el panelerna producerar över huvud taget.

”Om en kund har ett system med fyra solpaneler, alltså ett enfasssystem på en kilowatt peak, är det viktigt att energin kan styras till ett objekt där den kan utnyttjas helt”, förtydligar Hanna Veräjänkorva.

För att all el som panelerna producerar ska tas tillvara måste man vid planeringen av systemet tänka noga igenom vart solenergin ska styras. T.ex. kan belysningen i hemmet delas upp på olika faser i elplanen – då kan en del av belysningen utnyttja solenergi och en annan del ström från elnätet.

Veikko Holmström har ett klart objekt för solenergin. Han har nyligen köpt flera energislukande apparater, bland annat en elmangel och en luftvärmepump som ska kyla bostaden i sommarvärmen.

”Tanken är att solpanelerna ska mata ström till den fas som de här nya apparaterna är anslutna till”, säger Holmström.

Produktchef Hanna Veräjänkorva från Helsingfors Energi och chefen för anslutningstjänster Mikko Korhonen från Helen Elnät Ab.

En växelriktare omvandlar likströmmen från panelerna till växelström.

**Det lönar sig att ingå
avtal om återköp av
överskottsproduktion.**

Byggår:

1954

Bostadsyta:

112 m²

+ 72 m² källare med
tvättstuga, bastu
och pannrum

1 kWp

Solelssystem

Elutbyte maximalt

900 kWh

/ år

FJÄRRVÄRME

På Veikko Holmströms tak finns ett solelssystem på 1 kWp med fyra paneler.

De fyra svarta panelerna som blänker på frontmannahusets tak klarar dock inte ensamma att tillgodose husets elbehov, så hela elräkningen tar de inte hand om.

OLIKA EL FÖR OLIKA BEHOV

Elapparaterna i hemmet använder antingen en- eller trefasström. Båda behövs för att alla apparater ska fungera.

”Ett system med fyra paneler producerar enfasström, som räcker till för att tända belysningen i huset och driva

elapparater med mindre effekt”, förklarar Veräjänkörva.

Med enfasström lagar man ingen mat i ugnen och värmer inte heller bastun, eftersom spisen och bastuaggregatet kräver trefasström för att fungera. De faser som saknas får el från Helen Elnäts nät, som Holmströms hus är anslutet till.

Solpaneler lagrar inte el, och därför får Holmströms hus el från elnätet också på kvällen när solen har gått ner. Å andra sidan matas ström även i motsatt riktning.

Vid planeringen av systemet försöker Helsingfors Energi utreda hur stort systemet ska vara för att passa kunden bäst. I planen beaktar man den tidigare elförbrukningen och eventuella förändringar som planeras i den.

Tanken är att systemet ska vara rätt dimensionerat och inte producera stora mängder överskottsel – om inte kunden uttryckligen vill ha ett system som är större än den egna förbrukningen. Det lönar sig alltid att ingå avtal om återköp av överskottsproduktion.

”Överskott kan uppstå t.ex. på sommaren, när de boende i huset är borta och solen skiner”, förklarar Veräjänkörva.

Helsingfors Energi köper solenergi som solpanelerna producerat och betalar för den ett pris som motsvarar områdespriset för Finland på den nordiska elbörsen. I Helen Elnäts område debiteras ingenting för återmatningen. Solenergi är en del av en kolneutral framtid – och det är precis det som Helsingfors Energi vill stödja. ■

Laura Honkasalo som skrivit en bok om att leva sparsamt uppmuntrar alla att finna glädje i annat än prylar.

PRYLSAMLAREN SOM SLUTAT SAMLA

Författaren, översättaren och reportern Laura Honkasalo gallrar bort onödigheter ur sin vardag. Genom att leva sparsamt har hon fått bättre plats i skåpen, mera pengar i plånboken och annorlunda innehåll i livet.

Text Marita Kokko | Bild Kreetta Järvenpää

Vi träffas på ett varuhuscafé en stillsam förmiddag. Över en kopp te berättar Laura lugnt och med nästan späd röst om inriktningen i sitt liv.

”Jag insåg redan som barn att det inte alltid har varit så gott om pengar”, börjar hon.

Lilla Laura i Helsingfors var bitter när hon inte fick några barbie-dockor. Men redan i tonåren väcktes hennes intresse för allt annat än modekläder. Hon tillbringade mycket tid med sina morföräldrar och lyssnade på dem. Berättelserna har hon förmedlat vidare till sina egna barn.

”Mina barn är särskilt förtjusta i berättelsen om schäfern i min mormors familj, som hade hedersuppdraget att hämta hus-ses filthatt. En gång hade någon placerat hatten på en igelkott. Hunden blev helt vild när hatten började springa undan.”

Laura Honkasalo har alltid beundrat mormors tid. Då köpte man sällan nya saker, och de skulle hålla länge. Kvinnorna byggde upp en tidlös basgarderob, som

kunde piffas upp med små ändringar.

För Honkasalo har loppmarknader varit shoppingparadis. Det fanns en tid när hon hamstrade mer loppisprylar än hon behövde. Vid varje flytt kördes stora lass till återvinning.

Nu har Honkasalo också minskat shop-pandet på loppis. Hon säger att hon redan för några år sedan insåg att man kan gå på loppis som på museum. Enda skillnaden är

Man kan beundra prylar. Men man behöver inte alltid ta dem med sig hem.

att på loppis får man också röra vid föremålen. Man kan beundra föremålen, men behöver inte alltid ta dem med sig hem.

RÄDDA PLÅNBOKEN

Honkasalo har nyligen skrivit guiden *Nuukaillen* (på svenska ung. Leva sparsamt), där hon berättar hur hon räddat sin plånbok och samtidigt bidragit till att räd-

da världen. För sin bok läste hon tidningar och böcker från krigstiden. De är fulla av fiffiga tips för knappa tider.

Författaren betonar att råden i hennes bok inte är till hjälp om skulderna växt över huvudet, men i vardagen är de till stor nytta. Särskilt om man vill få en slant över. Sin egen ekonomi har Honkasalo fått ordning på genom att leva sparsamt. Men visst tog det många år.

Honkasalo lever ett lugnt hemmaliv med sina två barn som är i skollåldern.

”Vi trivs bäst hemma. Det är roligt att pyssla i hemmet, baka, laga mat och göra presenter själv.”

I familjen äter man mat som barnen gillar, vanlig finländsk husmanskost. Honkasalo berättar att hon tidigare var en passionerad matlagare, men hennes nuvarande minderåriga rumskompisar uppskattar inte experiment med asiatisk mat.

Menyerna komponerar hon i huvudet. Hon jagar inte billiga erbjudanden, men försöker välja råvaror efter säsong. Hon säger att knepet att böja sig ner för att hitta det billiga vinet också gäller i matbuti-

Det är bra att fundera på vad som skulle kunna ge samma känsla som att shoppa. Vad är viktigt för dig?

ken. De billigaste varorna finns ofta på de nedre hyllorna.

Honkasalo säger att inte heller hennes barn är materialistiska. De leker med lego och önskar sig hela tiden mer lego, men det är också det enda de tjuvar om.

”Det kan ju hända att de i tonåren får en väldigt stark lust att shoppa märkeskläder. Men åtminstone vet de att det finns ett annat alternativ.”

På sista tiden har Honkasalo sytt underkläder åt sig själv av sidenskjortor från 80-talet som hon tyckt. Annars är det inte hennes grej att sy om gammalt.

”Jag har för lite fantasi för det. Antingen räcker tyget inte till eller så hamnar knapphålen på fel ställe”, skrattar hon.

Folk frågar ofta hur hon har tid att sy.

”När man slutar springa i butiker får man mycket tid över. I stället för att driva omkring i överflödet av varor skulle det vara bättre att låta sy kläder åt sig. Det blir billigare än att hela tiden köpa nytt.”

LÅT BLI ATT KÖPA FREDAGSBLUSEN

Honkasalo påminner om hur det hela tiden tjuvas om att vi har lov att skämma bort oss, att vi är värda våra prylar.

”Jag brukade också länge belöna mig med att köpa något när jag hade jobbat mycket. Nu söker jag inte längre belöning i prylar”, säger hon.

Honkasalo betonar att varje enskild

LAURA HONKASALOS ENERGITIPS

1. När man lagar mat lönar det sig att använda en våningskastrull, så att en del av maten kokar i vatten och en annan del i ånga ovanpå.

2. Det är oekonomiskt att värma ugnen för bara en rätt. Det är bättre att laga flera rätter på en gång och varför inte passa på att baka någonting samtidigt. Och laga potatisen och morötterna i samma ugnsvärme.

3. En halvtom frys drar mera el än en fylld. ”Om det finns plats i frysen lägger jag ylleplagg i den. I gamla hus finns det småkryp som äter ylle och allt möjligt. Men in i frysen kan de inte ta sig”, säger Laura Honkasalo.

Laura Honkasalo beundrar mormors tid.

människas beslut har betydelse. I vilka förhållanden har blusen sytts och varför ska man köpa den om man inte verkligen behöver den?

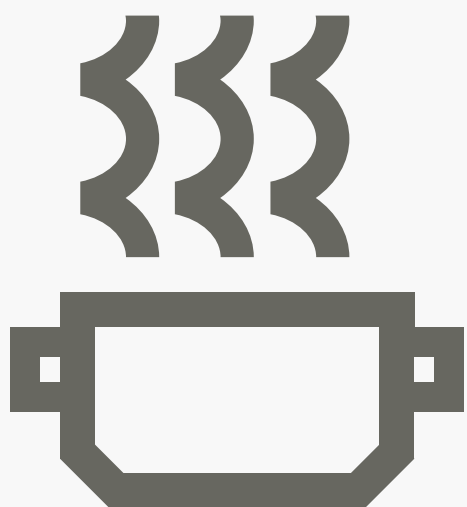
”Om alla finländska kvinnor lät bli att köpa en fredagsblus skulle det redan göra skillnad”, säger Laura Honkasalo med allvar i rösten.

Det har gjorts undersökningar som visar att vi utsöndrar välbefinnandehormon precis innan vi tänkt köpa något. När vi väl blivit ägare till varan rasar produktionen av hormonet igen.

”Många har inte ens hunnit packa upp sina tidigare inköp förrän de redan känner att de måste shoppa mera. Var och en borde fundera på vad som skulle kunna ge samma känsla som att shoppa. Vad är viktigt just för dig?”

Finländarna har en stark samlardrift i sina gener. Det är bara ett par århundraden sedan man inte överlevde i det här landet om man inte hela tiden hamstrade. Honkasalo känner också samlardriften i sig själv och riktar den nu åt annat håll.

”Min minsting har ända sedan tvåårsåldern plockat svamp tillsammans med min mamma. Förra hösten gjorde jag dem sällskap. Att plocka svamp ger glädjen i att göra fynd och samtidigt frisk luft i stora mängder.” ■

MELLAN SPISEN OCH MIKRON

I kylen finns det mat från igår, hur värmer jag den energieffektivast? Svaret kan förvåna. Ska man värma mat för bara en person lönar det sig nästan alltid att välja mikron, större mängder värmer man bekvämt på spisen med samma tidsåtgång. I ugnen drar förvärmningen mest energi: därför lönar det sig att utnyttja värmen för så många rätter som möjligt.

EN TALLRIK

FYRA
TALLRIKAR

MIKROVÅGSUGN

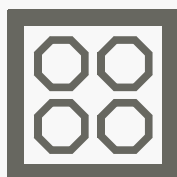
0,05 kWh

(2,5 MIN.)

0,2 kWh

(10 MIN.)

KOKHÄLL*

0,15 kWh

(5 MIN.)

0,2 kWh

(8 MIN.)

UGN

0,6 kWh

(16 MIN.)

0,9 kWh

(22 MIN.)

Skillnaderna mellan olika matlagningssätt kan verka små, men på årsnivå blir de redan påtagliga.

COOL TÖLÖ

I värmeelementen i lägenheten i Tölö flödar sval teknik, som är unik även globalt sett. Med hjälp av fjärrkyla gör stadsborna miljön en stor tjänst.

Text Linda Pynnönen | Bild Anni Koponen

Det 90-åriga stenhuset på Södra Hesperiegatan döljer intressant teknik i sitt inre. För fyra år sedan byggdes lägenheterna i det gamla huset om till moderna bostäder med avancerade uppvärmnings- och kylsystem som är mycket energieffektiva.

När **Tapio Saarinen** och hans fru flyttade in i bostadsbolaget för fyra år sedan var fjärrkyla något nytt för dem. I deras tidigare bostäder gällde det att försöka klara sommarhettan med hjälp av fläktar eller genom att ha fönstren öppna. Nu sköter fjärrkylanläggningen i bostaden om att temperaturen alltid är behaglig, cirka 24 grader. Med tanke på energiförbrukningen skulle det räcka med mindre – rekommenderad temperatur i bostäder är cirka 21 grader och i sovrummet kan det vara ännu svalare.

”När man inte behöver vädra genom fönstren får man inte heller in dammet från staden”, säger Tapio Saarinen nöjt.

BEKVÄM MILJÖGÄRNING

Saarinens och deras grannar gör en stor miljögärning genom att använda fjärrkyla. När vattnet som cirkulerar i kylanläggningen kyler rumsluften binder det samtidigt värme som solen och t.ex. hushållsapparater alstrat i rummet.

En reglerpanel på väggen vittnar om fjärrkylan.

Även Pirkko och Esko Varilas hem i Tölö hålls behagligt svalt under sommaren tack vare fjärrkylan.

För många stadsbor kan temperaturen i bostaden till och med ha betydelse för hälsan.

Den uppsamlade värmen leds till stadens gemensamma system, som utnyttjar spillenergin. All energi som samlas upp på det här sättet är miljövänlig, eftersom den är utsläppsfri. Fjärrkyla är alltså inte bara en komforthöjande faktor, utan en direkt miljögärning. Fjärrkylan belönades i fjol med det internationella miljöpriset District Energy Climate Award. Helsingfors är föregångare, eftersom motsvarande system är ytterst sällsynta ute i världen.

”Vi satsar allt mer på boendekomforten. För många stadsbor kan temperaturen i bostaden till och med ha betydelse för hälsan”, säger kylverksamhetens chef **Kosti Koski** på Helsingfors Energi.

För närvarande täcker fjärrkylanätet nästan hela Helsingfors innerstad. Med dess hjälp kyls nu cirka tusen bostäder och hundratals varuhus och kontor. Fjärrkylanätet byggs årligen ut med flera kilometer och kan också byggas ut på basis av efterfrågan.

Både nya och gamla bostadshus kan anslutas till fjärrkyla. I nya hus installeras kylsystem redan nästan som standard, och även i många gamla hus har man insett behovet av kylning.

Förra sommaren samlade man med hjälp av fjärrkyla upp 32 000 megawattimmar överskottsvärmeenergi som kunde utnyttjas.

”Det motsvarar det årliga värmebehovet i cirka 15 000 medelstora lägenheter”, förklarar Koski.

Sommartid behövs nästan ingen fjärrvärme för uppvärmning, men för tappvarmvatten är behovet lika stort som på vintern.

LÄTT SÄTT ATT FÅ SVALKA

Det krävs inga större ansträngningar för ett bostadsbolag att ansluta sig till fjärrkyla, eftersom det sker på samma sätt som vid övergång till fjärrvärme. Man börjar med att utreda behoven av kyleffekt i huset tillsammans med en VVS-planerare och väljer sedan de tekniska lösningarna

Disponenten Ari Kuosma berättar att fjärrkylainställningarna görs centraliserat för hela bostadsbolaget. För de boende är det en bekväm lösning.

FJÄRRKYLA

Fjärrkyla är ett miljövänligt och energieffektivt sätt att kyla fastigheter. Den är en del av ett system där värme från t.ex. solinstrålning samlas upp ur rumsluften, vidareförädlas till fjärrvärme och sedan utnyttjas. Fjärrkylanätet i Helsingfors täcker för närvarande nästan hela innerstaden och byggs ut med flera kilometer varje år. Både nya och gamla bostadshus och affärshus kan anslutas till fjärrkyla.

Asunto Oy Helsingin
Eteläinen Hesperiankatu 4

**FJÄRRVÄRME
& FJÄRRKYLA**

för att distribuera kyla till lägenheterna.

När fjärrkylasystemet väl är installerat och injusterat i huset, är det lätt att använda för de boende. Hemma hos Tapio Saarinen märks systemet bara i kyllenheter som monterats uppe vid taket i rummen.

”Först såg de lite klumpiga ut, men man vande sig snabbt. Senast den första sommaren glömde vi hur de såg ut, när vi märkte hur bekvämt de ger svalka”, säger Saarinen.

Det enda de boende förväntas göra är att hålla enheterna i rummen dammfria.

”Bostadsbolaget sköter alla inställningar, redan därför att hela huset måste beaktas när man justerar systemet. I bostaden kan temperaturen regleras högst ett par grader”, säger **Ari Kuosma** som är disponent för Södra Hesperiaagatan 4.

På Södra Hesperiaagatan regleras ventilations- och uppvärmningssystemen med separata termostater och därför kan man hålla samma rumstemperatur året om. Uppvärmningen sköts med fjärrvärme och med golvvärme som finns i alla rum i bostäderna.

”Innan vi fick systemet i bruk måste det göras vissa justeringar i huvudsystemet och i anläggningarna i bostäderna. Så är det förstås alltid när ett nytt system tas i bruk, vad det än rör sig om, och tillsammans med Helsingfors Energi skötes saken smidigt”, minns Kuosma.

Med hjälp av injusteringarna i startskedet fick man precis lagom temperatur i bostäderna. Senare har Kuosma bara hört positiva omdömen från de boende om att systemet fungerar och ger skön komfort. ■

KOLONITRÄDGÅRDSLIV ÅRET OM

Maarit Humalojas kolonistuga i Helsingfors används flitigt alla årstider. I den lilla stugan finns alla bekvämligheter från tv till värmemadrass.

Text Jenni Uusilehto | Bild Minna Kurjenluoma

Kolonistugan är som en verklighetens Villa Villekulla, fylld av finurliga och roliga detaljer. Golven är täckta av granna trasmattor och sängen pryds av ett lapptäcke. Katten Onni som gonar sig i värmen från värmeelementet gör idyllen fullständig.

”Det här är ett slags verklighetsflykt för vuxna. Inte skulle man ju ha en sån där lampa hemma, men här kan man förverkliga sina galna idéer”, säger **Maarit Humaloja**.

Humaloja som älskar att påta i trädgården köpte stugan i Vallgårds koloniträdgård för 17 år sedan. Snart märkte hon att hon trivdes bättre i stugan än hemma.

”Jag känner mig mera hemma här än i min stadslägenhet. Under sommaren åker jag bara hem för att kolla räkningarna.”

I stugan som används året om har hon fått plats för allt som behövs. Kök, sovrum och vardagsrum är ett enda stort rum. Här finns också tv och bredband.

Koloniträdgårdens gemensamma dusch-, bastu- och wc-utrymmen ligger ett stycke ifrån. Humaloja har också en egen komposterande toalett i trädgården.

UPPVÄRMNINGEN DRAR ENERGI

Humaloja älskar trädgårdsarbete och det syns. Koloniloten är fylld av blomsterprakt, äppelträd och nyttoväxter.

”Varje gång jag får en ny växt måste jag gå runt och försöka hitta en plats för den i trädgården.”

För Humaloja är inte bara den egna trädgården utan också gemenskapen i koloniträdgården viktig.

”Vi brukar göra allt möjligt tillsammans här. Vi byter växter, bjuder varandra på mat och badar bastu tillsammans.”

I koloniträdgården i Vallgård övernattar inte alla i stugorna under vintern, eftersom vattnet är avstängt från oktober till april. För Humaloja är det här inget större problem. Hon tvättar kläder, duschar och hämtar dricksvatten i sin stadslägenhet som ligger tio minuters promenadväg från stugan.

I den dragiga stugan slukar uppvärmningen mest energi. Där finns en eldstad, elektriska värmeelement samt en luftvärmepump som nästan halverat Humalojas elräkningar.

För kalla kvällar har Humaloja investerat i en värmemadrass till sängen.

”När man slår på värmen en stund före läggdags är sängen ett härligt varmt bo att krypa ner i.” ■

FAKTA OM HEMMET

BOSTAD

Kolonistuga i Vallgårds koloniträdgård

BEBOS AV

Finlands koloniträdgårdsförbunds vice ordförande Maarit Humaloja och katten Onni

YTA

24 m²

UPPVÄRMNINGSSÄTT
direktverkande el

HÅLL VÄRMEKOSTNADERNA

nere i stugan. Svala vår- och höstdagar räcker det med ett eller två små värmeelement för att hålla en liten kolonistuga varm. Välj ett högklassigt element med elektronisk termostad som reagerar snabbt, för att inte förbruka energi i onödan. Tänk också på att människor, belysning och elapparater alstrar värme.

Sakkunnig: Helsingfors Energis energiexpert Marja Einesalo

Håll koll på din egen förbrukning på helen.fi/raportointi.

①

②

③

- ① Maarit Humalojas morgon i kolonistugan börjar klockan sex med vardagsgöromål. ② I det lilla köket i kolonistugan finns allt som behövs. ③ I inredningen av sommarhemmet kan man förverkliga personliga idéer. ④ Humaloja använder dagligen internet med sin pekplatta. ⑤ På kvällarna brukar hon läsa böcker. ⑥ Katten Onni gonar sig i värmen från värmeelementet.

④

⑤

⑥

VÄRME UR JORDEN

I Tapani Tompuris enfamiljshus övergick man från ackumulerande vattenburen elvärme till jordvärme. Text Linda Pynnönen

Tapani Tompuris och hans frus enfamiljshus i Helsingfors värmdes de tio första åren med nattström och en ackumulerande eldstad. År 2011 byttes det ackumulerande elvärmesystemet ut mot jordvärme.

Tidigare var årsförbrukningen i det stora huset 24 000 kilowattimmar el och fyra kubikmeter ved. I och med jordvärmen gick elförbrukningen ner till 14 000 kilowattimmar. Numera eldar Tompuris bara en kubikmeter ved per år.

På Motiva har man beräknat att vid konvertering till jordvärme minskar förbrukningen av elenergi för uppvärmning till en tredjedel, som jordvärmepumpens kompressor behöver för att fungera.

”Elräkningen gick ner med omkring tusen euro per år – och besparingen skulle vara ännu större om vi inte hade eldat med ved som komplement tidigare”, beräknar Tompuri.

STOR INGÅNGSINVESTERING

Det var lätt att installera jordvärmepumpen hos Tompuris, eftersom berget ligger bara cirka tre meter under markytan. Före borrhningen ansökte man om åtgärdstillstånd hos staden. Efter hushållsavdragen betalade Tompuris cirka 15 000 euro för jordvärmepumpen inklusive installation.

För jordvärmerören borrades en 180 meter djup brunn med knappt 20 cm diameter vid husgaveln. Inne i huset finns en värmepumpsenhet som inte är större än ett högskåp och som bland annat inrymmer varmvattenberedaren.

Elvärmen i Tompuris hus distribuerades med hjälp av vattenburen golvvärme, och därför kunde jordvärmen anslutas till det gamla värmedistributionssystemet.

Ett jordvärmesystem är mycket lättskött. Tompuri berättar att allt han behöver göra är att hålla ett öga på att allt fungerar och att inga larm har slagit på. ■

Paret Tompuris hus är med i Motivats och Finsk Energiindustri rf:s program Elvari, vars syfte är att effektivisera energianvändningen i elvärmda bostäder.

**FRÅN OCH
MED JUNI
ÄR HELSINGFORS
ENERGIS ELPRIS
ÄNNU BILLIGARE.**

Helsingfors Energi sänker försäljningspriset på el

Elförsäljningspriset till Helsingfors Energis kunder sjunker med 3–4 procent räknat från början av juni. Prissänkningen gäller tillsvidareavtal och grundar sig på förmånligare elanskaffningskostnader. Elpriset i Helsingfors Energis tillsvidareavtal har redan länge varit förmånligare än medelpriset för alla elbolag i Finland. Senast sänktes priserna i september 2013.

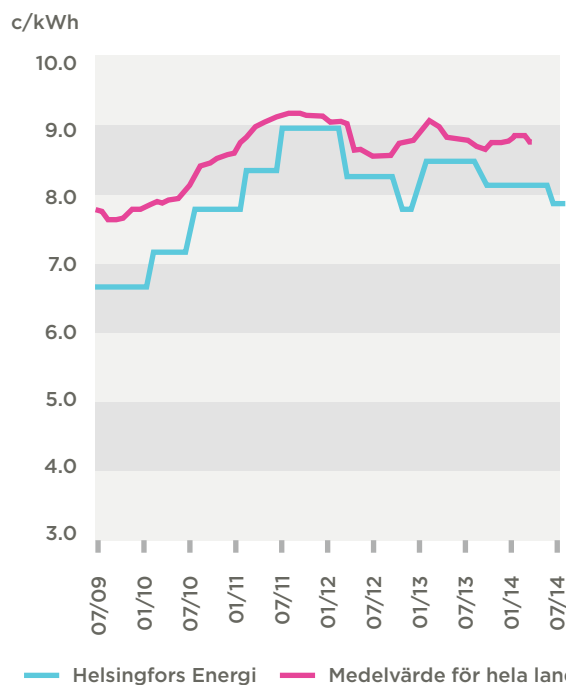
Inom Allmän el sjunker energipriset med 0,25 c/kWh och prissänkningens inverkan på elförsäljningspriset inom Allmän el är cirka 3–3,5 procent. För en typisk lägenhet (årsförbrukning 2 000 kWh) sjunker elförsäljningspriset

med 5 euro per år och är efter prissänkningen cirka 157 euro per år. För ett typiskt enfamiljshus (utan elvärme, årsförbrukning 5 000 kWh) sjunker försäljningspriset på el med 12,5 euro per år och är efter prissänkningen cirka 343 euro per år.

Priserna på produkterna Tidsel och Säsongsel som används vid eluppvärmning sjunker med 0,24–0,25 c/kWh. Inom Tidsel och Säsongsel är prissänkningen cirka 4 procent. För ett typiskt eluppvärmt enfamiljshus (årsförbrukning 18 000 kWh) sjunker elförsäljningspriset med cirka 44 euro per år och är efter prissänkningen cirka 1 137 euro per år.

ELFÖRSÄLJNINGSPRISET FÖR LÄGENHETSKUNDER FRÅN 2009 FRAMÅT

(Elförbrukning 2 000 kWh per år, pris inkl. moms)

Källor: Energimarknadsverket, Helsingfors Energis prislister

Elpriset i Helsingfors Energis tillsvidareavtal är förmånligare än medelpriset för alla elbolag i Finland. Medelpris vid 2 000 kWh årsförbrukning, innefattar energipris och grundavgift.

Priserna på produkterna Miljöpenning och Vindkraft sjunker också. Inom Vindkraft är all el som levereras koldioxidfri förnybar energi. Produkterna lämpar sig för såväl lägenhetskunder som elvärmekunder.

VACKERT OCH TRYGGT PÅ SOMMARSTÄLLET

Inredningsplanerare Milla Alftan som höll föredrag vid Helsingfors Energis sommarstugeevenemang uppmuntrar oss att leta inspiration till stuginredningen i naturen och uthusens gömmor. Text Jenni Juntunen

Det är bra att skapa en färgmiljö som harmonierar med landskapet man ser genom fönstret. I naturen finns många fina färger och även inredningsmaterial, till exempel grenar och stenar”, tipsar inredningsplanerare **Milla Alftan**.

Kring gårdstunet på sommarstället finns det ofta gamla byggnader, som kan vara riktiga skattkammare för inredare. Gamla restaurerade möbler och speciella föremål passar enligt Alftan särskilt bra som inredningselement i sommarstugan.

Vid evenemanget som Helsingfors Energi arrangerade i april inför stugsäsongen

talade Alftan om sitt favorittema, nämligen belysning.

”På sommarstället är utomhusbelysningen extra viktig. Terrassen och stigarna till utedasset, komposten och bryggan ska vara väl upplysta.”

TÄNK PÅ ELSÄKERHETEN

Många förpassar inte bara gamla möbler utan också gamla elapparater till sommarstugan. Det är bra att kolla apparaterna extra noga när stugan tas i bruk efter vintern. Konstiga lukter eller ljud från elektriska hushållsapparater kan vara ett tecken på ett begynnande problem.

”En femtedel av stugbränderna börjar

i elapparater”, påminde Helsingfors Energis energiexpert **Markku Mannila** vid evenemanget.

Olyckor händer ofta just den första dagen på sommarstället. Om huset har stått kallt länge kan fukt kondenseras i elapparaternas konstruktioner. Därför är det bra att värma stugan några timmar innan man slår på strömmen, för att apparaterna säkert ska hinna torka upp.

”Om det inte redan finns fasta jordfelsbrytare på sommarstället, rekommenderar jag flyttbara brytare som placeras mellan eluttaget och apparaten. Jordfelsbrytaren bryter strömmen i många felsituationer och skyddar mot bränder och elstötar.” ■

FÖRMÅNER FÖR ENERGIKUNDER

Helsingfors Energi erbjuder sina energikunder många förmåner, bland annat gratis utlåning av mätare. På Helsingfors Energis Energitorg kan du låna förbruknings-, ytemperatur-, fukt- och radonmätare. Kolla t.ex. videon på helen.fi/linkkivinkki eller använd QR-koden för att bekanta dig med fuktmätaren och hur du lånar en sådan. Utnyttja din förmån!

Tyck till och vinn en odlingssäck!

Har du deltagit i Helsingfors Energis evenemang? Vilka evenemang och förmåner önskar du dig som Helsingfors Energis energikund? Berätta för oss om dina önskemål på adressen **helen.fi/extra**. Bland alla som deltagit lottar vi ut 50 stycken odlingssäckar från Bac-sac, som är stabila och praktiska att odla i t.ex. på balkongen eller i en liten täppa.

EXTRA

Energirik sommar

Helsingfors Energi uppmuntrar cityodling. I närheten av Hanaholmen har det öppnats ett odlingsområde där man under sommaren kan beundra Helsingfors Energis kunders planteringar.

För musikaliskare utlovas konserter i sommar. Helsingfors Energi medverkar vid Radio Aaltos konsert i Kajsaniemi på Helsingforsdagen den 12 juni, där finländska toppartister uppträder. I augusti erbjuder Helsingfors Energi cykelparkering och vindkraft på Flow Festival i Södervik 8-10.8. Kolla läsartävlingen på baksidan och vinn biljetter till Flow Festival.

Stugsäsongen inleddes i glada tecken

Evenemanget Mökkikauden avaus som Helsingfors Energi arrangerade i april samlade många stugentusiaster som sökte tips och inspiration inför den nya stugsäsongen.

Taina Myllymäki och Eija Mäkinen som är grannar och båda älskar sommarstugelivet besökte evenemanget för att få tips om hur elapparaterna tas i bruk på ett säkert sätt efter vintern. "Vårt sommarprojekt är att renovera stugan, och i samband med det byter vi ut vitvarorna mot lättare modeller. Spisen med ugn gör vi oss av med, eftersom vi har grill", säger Mäkinen.

Inredningsplanerare Milla Alftan brukar vistas på sina föräldrars sommarställe på somrarna. Inredningen i pappans sommarstuga har till stor del planerats av henne. "Vi byggde upp färgmiljön kring de färggranna hissgardinerna. Ur gardinerna plockade vi accentfärger till möbler och andra inredningselement."

Terttu och Reijo Niinimäki är ute efter inredningsidéer till sin stuga i Hirvensalmi. "Vi inreder gästrum i en gammal bod i sommar, eftersom vi behöver fler sovplatser för barn och barnbarn."

**HELSINGIN
ENERGIA**

helen.fi
facebook.com/helsinginenergia
Twitter: @Energianeuvoja
blogi.helen.fi
instagram: @helsinginenergia

TILL ER TJÄNST

HELSINGFORS ENERGI VÄXEL 09 6171

Elhuset, Kampgränden 2,
00090 Helen
helen.fi

Energitorget och rådgivningstjänster

3. vån
må-fre 8.30-17
1.6.-31.8. må-fre 8.30-16

Energitorget 010 802 805
Råd om uppvärmning, nya
ellösningar, hur du håller koll på
förbrukningen och hur du väljer,
använder och sköter apparaterna
i hemmet. Utlåning av mätare.
energiatori@helen.fi

Samtalspriset

må-fre 8-18
Hushåll 010 802 802
Företag 010 802 803
asiakaspalvelu@helen.fi

Avgiftsfria elektroniska
tjänster: **helen.fi**

Fjärrvärme

Avslutning till fjärrvärme
09 617 2213
Avtalsändringar och rådgivning
09 617 2214
Fakturerings, mätarställningar och
förfrågningar om förbrukningen
09 617 2856
Kontroll av fjärrvärmeutrustning
och rådgivning
09 617 2976

Felanmälan

Störningar i eldistributionen
08001 80808
Störningar i fjärrvärme-
distributionen
08001 60602
Fel i utomhusbelysningen
08001 73173
Information om störningar i
eldistributionen i realtid: **helen.fi**

Samtalspriset

till nummer som börjat på 010:

- från det fasta nätet
8,35 c/samtal + 6 c/min
- från alla operatörers mobil-
telefonanslutningar 8,35
c/samtal + 17,17 c/min

Priserna inkl. moms 24 %.
Samtalen till Helsingfors
Energis kundtjänst bandas.

VINN BILJETTER TILL FLOW FESTIVAL!

JUSSI HELLSTEN

SVARA OCH VINN

Flow Festival - augusti månads bästa evenemang i Helsingfors - arrangeras igen i Södervik 8-10.8. Helsingfors Energi förser evenemanget med vindkraft och erbjuder cykelparkering för festivaldeltagarna. Leta upp det rätta svaret på frågan nedan i den här tidningen och vinn ett biljettpaket till festivalen!

I Helsingfors samlade man med hjälp av fjärrkyla upp 32 000 megawattimmar överskottsvärmeenergi som kunde utnyttjas. Mängden motsvarar det årliga värmebehovet i

- 5 000
- 10 000
- 15 000 medelstora lägenheter.

Gå in på **helen.fi/lukijakilpailu** och delta i tävlingen före 17.6.2014. Du kan också skriva ditt svar på ett vykort och posta det till Helsingfors Energi, tidningen Helen, 00090 HELEN. Kom ihåg att skriva dina kontaktuppgifter, din adress och ditt kundnummer på kortet.
Läs Helen på nätet **helen.fi/lehti**

PRIS

Vinn biljetter till Flow Festival. Bland alla som svarat lottar vi ut 2 biljettpaket till Flow Festival (2 x 2 armband), armbandets värde är 159 euro. Armbandet ger fritt inträde till hela programmet under den tre dagar långa festivalen. Biljetterna lottas ut 18.6.2014.

VI GRATULERAR VINNARNÄ

I läsartävlingen i Helen 1/2014 lottade vi ut 100 stycken biljettpaket för 2 personer till mässan Eget Hem. Biljettpaket gick till våra kunder i bland annat Helsingfors, Esbo, Vanda, Nokia, Lojo, Veikkola, Nummela, Pusula, Tusby, Träskända, Lahtis, Tammerfors, Ollila, Norrmä, Varkaus och Kuopio. Grattis!

HELSINGIN ENERGIA

HELSINGFORS ENERGI HAR FINLANDS BÄSTA KUNDTJÄNST

Källa: Jämförelsen Kundens Röst april 2014